

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939, FEBRUÁR 6.
VIII. évfolyam, 34. szám.

Hétfő

Statárium Magyarországon

Lemondott a Sztojadinovics-kormány — Páris elveszi a diplomáciát kapcsolati Burgossal — Kavarodás a magyar-orsz diplomáciát szakítás körül, Cvetkovics az új jugoszláv miniszterelnök

A tegnapi események közül messze kimagaslik a Sztojadinovics-kormány lemondása, mert erre a legutóbbi fényes választási győzelem és a valóban sok külpolitikai siker után számítani alig lehetett. A nemzetközi sajtó természetesen mindjárt abból a szempontból vizsgálja az eseményt, hogy lesz-e a lemondásnak külpolitikai következménye? Ez a brit esti lapok szerint aligha várható, mert a Sztojadinovics-kormányban történt szakadást kizárólag belső és pedig a horvát-kérdés váltotta ki. Ugy látszik a választási rendszer folytán erősen kisebbségben maradt Macek-pártnak mégis olyan erők állanak háta megett, amelyek lehetővé tették a legbiztosabbnak látszó kabinet megintatását is. További jelentős esemény a Berard szenátor burges utjának beavatott körökből adott olyan magyarázata, hogy ezzel elismerését akarja bevezetni. Még folyik a vita a magyar-orsz diplomáciai kapcsolatok megszakítása körül is, amely Moszkva részéről a francia lapok szerint elhamarkodott cselekedet volt. Végtül említésre méltó a magyar kormány tiltakozó jegyzéke a prágai kormányhoz a kárpátaljai korlátozások miatt, amelyek a memorandum szerint szöges ellentétben állanak a bécsi döntőbíró-sági határozat 5-ik pontjával.

Részletes jelentéseink a következők:

LEMONDOTT SZTOJADINOVICS JUGOSZLÁV MINISZTERELNÖK

(BELGRÁD.) (Avala.) A pénteki szkupstina ülése után már nyilvánvalóvá vált, hogy a Sztojadinovics-kormány kebelében súlyos nézeteltérések vannak a horvát parasztpárttal szemben elfoglalandó álláspontot illetően. Az ellentéteket pénteken este rendkívüli minisztertanácson sikerült elsimítani, aminek következtében Sztojadinovics jugoszláv miniszterelnök kihallgatáson jelent meg Pál régensherceg előtt és közölte vele, hogy kabinetjének öt tagja beadta lemondását. Ennek következtében indítatva érezte magát arra, hogy maga is beadja lemondását. Később Sztojadinovics újabb kihallgatáson jelent meg Pál régensherceg előtt, de hogy ő kapja-e meg az újabb megbízatást, vagy Korosec, a szkupstina elnöke, akit a miniszterelnök-jelöltek között első-sorban emlegetnek, tudni még nem lehet.

(BELGRÁD.) (Rador.) A jugoszláv kormányválságot az a nézeteltérés idézte elő, amely a többség és a kormány között keletkezett a horvát-kérdés megoldása tekintetében. A kormány több miniszterének lemondása készítette Sztojadinovics miniszterelnököt arra, hogy Pál régenshercegnek bejelentse az egész kabinet lemondását.

A miniszterelnök levelet intézett pénteken este a régensherceghez, akivel közölte, hogy a parlamentben lefolyt vita során, de különösen Kujugici közoktatásiügyi miniszter beszédéből megállapította, hogy a horvát-kérdésben mély ellentét van a kormány tagjai körében és miután ő a választások előtt ígéretet tett a horvátoknak, hogy problémájukat megnyugtató módon, sürgősen megoldja, további működése

lehetetlenné vált, miért is benyújtja lemondását.

A régensherceg a kormány lemondását elfogadta és már meg is kezdte tárgyalásait az egyes politikai vezetőkkel. Elsőnek Anton Korosec, a szenátus elnöke és volt belügyminiszter volt kihallgatáson, a régenshercegnél, másodikként Vladailici képviselő, Belgrád polgármestere.

Rögtönítélő bíraskodást léptettek életbe Magyarországon

(BUDAPEST.) A Magyar hivatalos Lap vasárnapi száma rendeletet közöl, amely a rögtönítélő bíraskodást lépteti azonnal hatályba a löfgyverekkel, robbantószerekkel, robbantó anyagokkal elkövetett gyilkosságok, szándékos emberölés büntetése esetében, ideértve az ilyen irányú kísérleteket is, valamint a hasonló bűncselekmények elkövetésére irányuló szövetekezést. Rögtönítélő bíraskodás lép életbe a hatóságok büntetőjogi védelméről szóló törvény ellen elkövetett fegyveres támadás esetén is, valamint abban az esetben, ha a támadás csoportosulás során történt. A rögtönítélő bíraskodás kiterjed nemcsak a tettesekre, hanem a bűnrészesekre is.

Betiltották a Magyarorságot és a 8 Órai Ujságot

A statárium életbeléptetéséről szóló rendeletet a magyar igazságügyminisztérium, a belügyminisztérium és a honvédelmi minisztériummal történt megegyezés alapján léptette azonnali hatállyal életbe.

(BUDAPEST.) A magyar kormány, illetve a belügyminisztérium a tegnapi napon két hónapra betiltotta a „Magyarország” című lapot, amely tudvalevőleg a nyilaskeresztesek sajtóorganuma, a „8 Órai Ujság” megjelenését pedig négy hétre tiltotta be.

Komolyan szó van a francia nemzeti spanyol diplomáciát viszony felvételéről

(PÁRIS.) (Havas.) A Matin értesülése szerint, Berard szenátor burges utja nemcsak kísérleti lépés volt a diplomáciai viszony helyreállítása szempontjából, hanem egyenes megbízatás Daladier miniszterelnök részéről, hogy puha tolódzék abban az irányban, hogy a diplomáciai kapcsolatokat fel lehet-e azonnal venni. A jobboldali sajtó hasonlóan ír és nagy örömmel idézi az: „Utolsó órában érkező lépés”-t. A baloldali lapok rendkívül elkeseredett hangon ecsetelik az eseményt és Daladiert a népfrenti gondolat egyenes elárulásával vádolják.

KÉTSZÁZ HADIREPÜLŐGÉPET RENDELT ANGLIA AMERIKÁTÓL

(LOSANGELES.) (United Press.) Amerikai körök tudni vélik, hogy Anglia 200 legújabb típusú bombavetőrepülőgépet rendelt az északamerikai nagy gépgyártól.

ELHAMARKODTA MOSZKVA A DOLGOT — IRJÁK A FRANCIA LAPOK

(PÁRIS.) (Havas.) A francia sajtót to

vábbra is élénken foglalkoztatja a magyar-orsz diplomáciai viszony megszakítása. A Tempo a következőket írja:

„A szovjet lépése, amelyet elhamarkodottnak lehet nevezni, meglepetést keltett ugyan, de nem jelentett egyúttal megdöbbenést is, mert Moszkva és Budapest viszonya amúgy is csak igen laza volt. Ha Litvinov úgy gondolta, hogy ezzel hatást fog elérni, csalódott, mert Magyarországnak semmi oka nincs arra, hogy ezt a lépést fájlalja.”

Ugyanakkor a német lapok megjegyzik, hogy

amikor Moszkva értesült arról, hogy Magyarország be akar lépni az antikomintern egyezménybe, mindent elkövetett, hogy ezt megakadályozza. Elfogatta a moszkvai magyar követ számára küldött diplomáciai csomagokat, letartóztatta a kurirt és kijelentette, hogy nem engedi be az Oroszország által előzőleg rendelt magyar árukat. Csáky külügyminiszter azonban nem törődött ezekkel a terrorisz-

tikus eszközökkel, hanem haladt azon az úton, amelyet a magyar nép lelkiadottsága és történelme előírt. Ezt megbánni nem is lesz oka, írja többek között a Völkischer Beobachter.

ENERGIKUS TILTAKOZÓ LÉPÉS PRÁGÁNAK

(PRÁGA.) (Ceteca.) A magyar kormány energikus hangú tiltakozó jegyzéket nyújtott át a prágai külügyi hivatalnak, amelyben felsorolja azokat a sérelmeket, amelyek a kárpátaljai magyarságot a választási mozgalommal kapcsolatban érték. Nevezetesen azt, hogy nem engedélyezték a magyar párt szereplését és visszautasították je-lölőlistáját. A memorandum kiemeli, hogy a müncheni egyezmény és az ez követő bécsi döntőbíró-sági határozat 5. pontja világosan előírja az önrendelkezési jogot, miért is a magyar kormány ennek alkalmazását követeli.

NEM MÜKÖDHEKNEK CSEH PÁRTOK SZLOVENSZKÓBAN

(POZSONY.) (Ceteca.) Szlovák hivatalos körök tiltakoznak a prágai Lidove Noviny azon híre ellen, hogy a Tiso kormány engedélyezte a cseh pártok működését Szlovenszko területén. A sajtó szerint Szlovenszko-ban kizárólag a tót egységpártnak van működési engedélye.

KÖLTÖZNEK KÁRPÁTALJÁRÓL A CSEH TISZTVEISELŐK

(HUSZT.) (Ceteca.) A kárpátaljai cseh tisztviselők központi utasításra megkezdték átköltözésüket Prágába. Feltűnő, hogy az elutazó hivatalnokok nemcsak saját javaikat, de hivatalaik összes iratait is magukkal viszik. Az első átköltöző csoportok tegnap indultak el Husztról és Kerecsényről. Irányuk a cseh főváros volt.

NAGYARÁNYU KÖZMUNKA INDULT MEG IPOLYSÁGON

(BUDAPEST.) (Rador.) A Magyarországhoz visszacsatolt Ipolyságon a jövő hónap elején nagyarányú közmunka indul meg, amelyre elsősorban a csatolt terület munkanélkülieit alkalmaz-zák faj és felekezetre való tekintet nélkül.

ERŐSZAKOS KITELEPÍTÉSEK

(MISKOLC.) (Rador.) A kárpátaljai ukrán kormány rendeletére tegnap 148 ruszint utasítottak ki Ruszinszko-ból, akik lerongyolt állapotban és kiéhezeten érkeztek meg Miskolcra, ahol első-segélyben részesítették őket. Ez a csoport már a harmadik az elmúlt 7 nap alatt.

SZABAD A HOROGKERESZT VISELÉSE KÁRPÁTALJÁN

(HUSZT.) (Ceteca.) Velosin miniszterelnök megengedte, hogy a kárpátaljai németek megalapítsák a nemzeti szocialista pártot, annak jelvényeit viseljék és ünnepek alkalmával kitűzzék a horogkeresztes lobogót. Az intézkedés igen nagy feltűnést keltett.

ROOSEVELT PÉNTEKI NYILATKOZATA

(WASHINGTON.) (United Press.) Roosevelt elnök pénteki nyilatkozata megállapíthatólag igen nagy kavarodást keltett nemcsak Európában, hanem Amerikában is. Az ellenpárt ugyanis igyekezett a nyilatkozatot olyannak fel-

tüntetni, mintha az államfő revízió alá vette volna előző politikai álláspontját és enyhíteni kívánna az előző magatartása által teremtett politikai feszültségen. Az ellenpárt tagjai hosszú cikkekben kommentálták a nyilatkozatot és nagy találgatás indult meg:

Mi készítette Rooseveltet álláspontja feladására?

A Roosevelt elnökhöz közelálló lapok viszont azt mondják, hogy az elnök nem változtatott álláspontján, de maga is úgy látja hogy előző magatartásával feleslegesen sok vitára adott alkalmat és ezért elhatározta, hogy *hétfn be fog számolni a szenátus katonai bizottságának titkos ülésén történekről és erőiesen meg fogja cáfolni az ellene felhozott vádakat.* Roosevelt ugyanis végét akarja vetni a további felesleges propagandának és tudtára akarja adni Európának, hogy Amerika mindig a szabadság mellett tör lándzsát, hogy Európa és Amerika között az egyensúlyi helyzet fennmaradjon.

Roosevelt elnök egyébként tegnap hosszas megbeszélést folytatott Pittmann szenátorral, a szenátus külügyi bizottságának elnökével. Pittmann a megbeszélések után nyilatkozatot adott ki, amelyben a következőket mondotta:

„Akkor arról akarták meggyőzni az amerikai népet, hogy Roosevelt elnök megváltoztatta elhatározását, minden alap nélkül gondolkoznak. Az elnök nem akarja a demokrácia országokat szövetségbe tömöríteni a totális államok ellen és ő ezt nem is mondotta. Olyan törvény azonban nincs, amely megakadályozhatná, hogy külföldi hadiszer megrendeléseket adjanak fel amerikai magánvállalkozásoknak. Arra sincsen törvény, hogy amerikai magánvállalkozók megmutassák üzemeiket európai megrendelőknek. Az egyetlen elítélendő csak az lenne, ha esetleges európai háború Amerikára is áterjedne és ha az Egyesült Államok vezetői ezzel nem számolva, nem gondoskodnának kellő védekezésről.

BALKÁN ÁLLAMOK KONFEDERENCIÁJA SINAJÁBAN

(BUCURESTI.) A román külügyminisztériumban nagyarányú előkészületek folynak a február 16-án Sinajában megtartandó Balkán-államok konföderenciájára.

ROMÁNIA VATIKÁNI NAGYKÖVETE A PÁPÁNÁL

(VATIKÁNÁROS.) Petrescu Comnen Románia volt külügyminisztere és vatikáni nagykövete tegnap kihallgatáson jelent meg a pápánál és átadta meg bizólevelét. Petrescu Comnen első nagy követe Romániának a Vatikanvárosban.

REKORD HADÜGYI KÖLTSÉGVETÉSE VAN ANGLIÁNAK

(LONDON.) Anglia 1939—40 évi költségvetése véglegesen elkészült. A költségvetés végösszege 550 millió angol font, amely túlhaladja a hadügyi költségvetés békebeli rekordját.

KIK VESZIK MEG CSEHSZLOVÁKIA HADIANYAGÁT?

(LONDON.) A Daily Excelsior szerint Csehszlovákia hadianyaga iránt a külföldi államok részéről nagy az érdeklődés. A léghátrító ütegek, a tankgyűk iránt elsősorban Németország érdeklődik, Románia tíz darab tankelhárító kocsi szándékozik venni, Jugoszlávia pedig főleg repülőgépeket óhajt vásárolni.

CVETKOVICS KAPOTT MEGBIZÁST KORMÁNYALAKÍTÁSRA

(BELGRÁD.) Legújabb jelentés szerint Pál régensherceg Cvetkovics Dragisát, a lemondott kormány szociálpolitikai miniszterét bízta meg az új kormány megalakításával Cvetkovics radikális politikus, aki már meg is kezdte tárgyalásait az egyesült ellenzéki pártok vezetőivel kormány megalakítása céljából. Eddig még nem lehet tudni, hogy Cvetkovics egymaga az ellenzéki pártok bevonásával alakítja-e meg az új kabinetet, vagy pedig a jelenlegi parlament többségével. Az új miniszterelnök feladata, hogy megbékítse az elégedetlenkedő horvátokat és végleges nyugvóponttra juttassa a horvát kérdést Belgrád uccáin pénteken este tüntető diákcsoportok vonultak fel,

melyek a következő táblákat vitték magukkal: Kormányt az ellenzéknek! A rendőrség több tüntetőt letartóztatott. NEMET-FRANCIA TÁRGYALÁSOK

(LONDON.) A Daily Herald jelentése szerint közelebbről német-francia tárgyalások kezdődnek, amelyeknek célja a világbéke biztosítása és megszüntetése. Bonnet francia külügyminiszter február végén utazik Berlinbe, hogy vizsgálja Ribbentrop külügyminiszter decemberi látogatását. A látogatást Hitler beszédének az a kijelentése tette indokolttá, amely szerint Németország az esetleges új háborúban fentartás nélkül Olaszország mellé áll. A tárgyalások során megkísérlik olyan megoldás megtalálását, amely a háborus veszélyt véglegesen megszüntetné, további célja pedig a világjavak méltányos elosztása lenne. Az angol lap szerint a jelenlegi kedvező légkört feltétlenül ki kell használni a végleges megoldás megtalálása érdekében, mert téhlenséggel nem lehet az egyre veszélyesebbé váló feszültséget enyhíteni.

LELEPLEZTE A LONDONI RENDŐRSÉG AZ IR ÖSSZEESKÜVŐK HADITERVÉT

(LONDON.) A bombamerényletekkel

Megerősítették az angol uralkodópár védelmét

(LONDON.) VI. György király és Erzsébet királyné szombaton a Windsorba utaztak, ahol hétvégi pihenőjüket töltik. Az angol rendőrség széleskörű óvintézkedéseket fogantatosított és a palotát megerősített fegyveres védőrség vette körül.

(GERONA.) A Havas jelentése szerint a nemzeti csapatok szombaton délután tíz óra 30 perckor harc nélkül elfoglalták a várost. A köztársaságiak futva menekültek. A nemzeti csapatok már elérték a Geronán túl négy kilométernyire lévő országot elágazást is, ahol az ut Figureas és Palamos felé tér el. A nemzeti csapatok előőrsai 33 kilo méternyire vannak Figureastól.

ÖSSZETÜZÉSEK A FRANCIA-SPANYOL HATÁRON
(PERPIGNAN.) (Havas.) A legutolsó

kapcsolatosan a rendőrség birtokába jutott az ir összeesküvők haditerveinek nagy része, amelyek szerint a merénylők fel akarták robbantani a Buckingham palotát, a Windsori kastélyt, az angol parlament épületét, az Angol Nemzeti Bankot és a Scotland Yard palotáját. A rendőrség fokozott óvintézkedéseket tett és erős karhatalmi osztagok őrzik a veszélyeztetett épületeket. A haditerv szerint az összeesküvők merényletet szándékoztak elkövetni az angol parlament több képviselője, a kormány több tagja ellen is. Védelmükre és biztonságukról megfelelő mértékben gondoskodtak. A nagyszabású razzia során egyik londoni ház kertjében csomagot találtak, amely veszedelmes pokolgépeket és bombákat tartalmazott. A belügyminisztérium elrendelte az egész angolai lőszert és robbantóanyag felleltározását, mert alapos a gyanu, hogy nagymennyiségű robbantószer került illetéktelenek kezébe. Sir Thomas Moore novellajavaslatot nyújtott be a képviselőházba, hogy a testi fenytést terjesszék ki a bombák és robbantószer készítőire, terjesztőire, szétosztóira és mindazokra a személyekre, akikről bebizonyosodott, hogy bombamerényletben részt vettek.

jelentések szerint egyre tart a menekülők ostroma az erősen megszállott francia határ ellen, ahol a járőrök minden elkövetnek, hogy a rohamos beözönlést megakadályozzák. E munkájuk közben gyakran véres összetűzésekre került sor a spanyol köztársasági milicistákkal, akik többször megkísérelték, hogy fegyveresen törjenek maguknak utat a határon át. A Matin helyszínrre küldött tudósítójának jelentése szerint tegnap este egy milicista az átlépést megakadályozó francia zászlóalj egyik tisztjét revolverével szíven lötte. A gyilkost lefogták és át fogják adni a francia katonai törvényszéknek. A menekültek száma egyébként már jóval 62.000 fölé emelkedett.

Hol létesíthet felekezeti iskolákat a romániai német kisebbség?

(BUCURESTI.) Petre Andrei nemzetnevelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében azokban a községekben, ahol a német lakosság eléri a törvényes lélekszámot, felekezeti iskolákat létesíthet, amelyeknek előadási nyelve a német.

Az összes hatóságok ezeknek az iskoláknak a létesítésénél kötelesek figyelembe venni a magánoktatásról szóló törvény 3., 11. és 15. szakaszait és az iskolák felállítására iránti kérést a legközelebbi időn belül kötelesek elintézni.

A rendőrség már nyomában van a Dohány-uccai bombamerénylőnek

(BUDAPEST.) (Rador.) A magyar felsőházban tegnap a honvédelmi javaslat vitája után több felszólalás történt a Dohány-uccai kézigránt merénylet ügyében.

A szónokok kivétel nélkül a legérelmesebben követelték a belügyminiszternek a legszigorúbb vizsgálat lefolytatását, a tettesek kézrekerítését és a bűnösök legpéldásabb megbüntetését. A felszólalók valamennyien hangsúlyozták, hogy a büntetésnek olyannak kell lennie, amely örökre elvegye kedvét a válalkozóknak hasonló és csak az ország jó hírét diszkréditáló cselekmények elkövetésétől.

A tegnapi délutáni lapok is egyetmondóan elítélik a merényletet és annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy ezzel lezáródik az atrocitások

sora.

A rendőrség a nyomozás során megállapította, hogy a bombákat a Dohány uccai zsidó templommal szemben levő ötemeletes bérház lapos tetejéről dobálták a zsínagógából kijövőkhöz.

A ház tetején többen is láttak egy gyanús embert, aki az ucca kövezetére ledobva az öntött vasból készült és veszedelmes robbantószeret tartalmazó bombákat. Ezt a gyanús embert a bombák eldobása után a házbeliek látták is, amikor a lapos tetőről a csapóajtón leereszkedett a lépcsőházba. A hozzáintézt kérdésekre azt mondta, hogy az épület liftje elromlott, ő gépész és a tetőzeten lévő lift-gépházat vizsgálta felül. A rendőrség az illető pontos személyleírását már ismeri és elfogatása már csak órák kérdése.

Véleménykülönbség

merült fel a törvényszéki tanács tagjai között dr. Lengyel dési orvos váltóhamisítási ügyében

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A kolozsvári törvényszék Varduca-Breban tanácsa tegnapi tüztéki ki az ítéletkiírdetést dr. Lengyel Sándor dési orvos ügyében. Az orvos a vádirat szerint közel félmillió lej értékben váltott hamisított szülei nevére, akik azonban időközben visszavonták feljelentésüket, de az eljárást a törvényszék hivatalból folytat-

ta. A napokban megtartott főtárgyalás után, amelyen mindössze egyetlen tanút hallgattak ki, az ítéletkiírdetést tegnapra tüzték ki. A törvényszéki tanács tagjai között azonban véleménykülönbség merült fel és így elrendelték az ügynek kibővített tanács előtt való újratárgyalását, ami a napokban meg is történik.

Átvette hivatalát az új kultuszminiszter

(BUCURESTI.) Dr. Zigre Miklós, az átszervezett kormány vallás- és kultusz miniszter ma vette át hivatalát. Colan püspök, a volt kultuszminiszter üdvözlő beszédére Zigre Miklós válaszolt, utalt arra, hogy az erdélyi hagyományos román érzelmmel veszi át a minisztérium vezetését. Szolgálatokat akar tenni a hivatalos egyháznak, támogatni kívánja azokat, mert meggyőződése, hogy az egyházak nagy erkölcsi erőt képviselnek, amelyeknek felbecsülhetetlen jelentősége van az államélet megnyilvánulásában.

— Mi évszázadokon éltünk együtt más vallásfelekezettűekkel, amikor elvitatathatlan jogainkat követeltük — mondotta a miniszter — és éppen ezért szilárdult meg bennünk a türelem-érzése. Türelmesek vagyunk a kisebbségi felekezetek tagjaival szemben, akikről csak azt igényeljük, hogy azonosítsák magukat indokolt nemzeti törekvéseinkkel.

A volt képviselőházban működik a NUF központi irodája

(BUCURESTI.) A kormány elhatározta, hogy a Nemzeti Újjászülés Frontjának központi irodáját a volt képviselőházban rendezi be, ahol a Front vezértárára is működni fog és ehhez az irodához nyerne beosztást a volt volt képviselőház összes tisztviselői is, akik jelenleg a különböző minisztériumokban teljesítenek szolgálatot.

Mi okozta az Ufarom-gyárban az ezüstfémreje felrobbanását?

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kisebbsébanás történt az Ufarom, volt Egger-féle vegyészeti gyárban Hajdu Imre vegyész mérnök ezüstfémreje vegyületet állított éppen elő, amikor — eddig még ki nem derített okból — robbanás következett. A robbanás olyan erejű volt, hogy Hajdu Imrét és a mellette álló két segédkező laboránszt a szétrepülő géprészek megsebesítették. Hajdu a szemén sebesült meg, míg Sándor nevű alkalmazott és egy munkás könnyebb sérülést szenvedtek. Mindhármukat be szállították a kórházba.

Hajdut bekötözés után hazaszállították, míg Sándort még a kórházban ápolják. A sebesült munkást bekötözés után hazabocsátották, miután sérülése nem súlyos. A robbanás okainak kiderítésére megindult a vizsgálat. Hajdu vegyész, aki dr. Stern, a gyár vezérigazgatójának közeli rokona, már hosszabb idő óta foglalkozik ugyanezen vegyület előállításával és soha semmi féle olyan gáz-, vagy más termék nem keletkezett, amely robbanáshoz vezetett volna. Hogy most mi okozta a robbanást, ez csak a kémiai vizsgálat fogja megállapíthatni.

Testedzés

GÓLZÁPOROS GYŐZELMEK A JÉGKORONGVILÁGBAJNOKSÁG ELSŐ NAPJÁN. Zürichből jelentik: A jégkorongvilágbajnokság küzdelmeit tegnap kezdték meg. Mingyárt az első napon minden mérkőzésen nagy gólarányban győztek a favoritok. Eredmények: Kanada—Hollandia 8:0. A kanadaiak kényelmesen játszva érték el góljukat. Csehszlovákia—Jugoszlávia 24:0. A csehek kifütyönték a játékosokat és katasztrofális vereséget mértek a délszlávokra, akik igen kezdetleges stílusban jégkorongoznak. Magyarország—Belgium 8:1. A magyar csapat nagyszerűen játszott és biztosan győzött. Svájc—Lettország 12:0. Az Európa-bajnok svájciak pazar játékokat játszottak fel. USA—Olaszország 5:0. Biztos győzelem. — A második napon a lengyelek 9:0 arányban verték rá a hollandokra, a csehek pedig szintén 9:0 arányban intézték el a letteket.

Kisorsolták a Davis-Cup mérkőzéseit. Newyorkból jelentik: A Wanderbild palotában tegnap kisorsolták a Davis-Cup mérkőzéseit. Az első fordulóban Jugoszlávia—Irország, Románia—Magyarország, Lengyelország—Hollandia és Németország—Svájc mérkőzések kerülnek el döntésre.

Apróhirdetések

APRÓHÍRDETÉSI ÁRAINK a vasárnap reggel megjelenő lapunkban szavanként 2 lej, vastagabb betűkkel 4 lej, legkisebb hirdetés 20 lej. Jelíges és cím nélküli hirdetések kezelési díja 10 lej.

ADÁS-VÉTEL

ÉVTIZEDEK óta fennálló, jólbevezetett komplettül berendezett, gondtalan megélhetést biztosító női és férfi fodrászat eladó a város legfogalmasabb helyén betegség miatt. Címeket „Nagy idegenforgalom” jelígre a Novába, Str. Memorandu lui 16. (1337)

RÁDIO 2 plusz 1, telepes, tartozékaival együtt eladó. Cím a kiadóban. (1222)

ELADÓ lebontandó istálló, melyben körülbelül 26.000 téglá, 6000 cserép és faanyag. Értekezni dr. Odestianu ügyvédnél, Cluj, Str. Regina Maria 48. (1210)

Február 7.

ELADÓ minden elfogadható árban dióhálók és modern konyhaberendezés. Str. Paris 34. (1261)

ÁLLÁST KAPHAT

AZONNAL állandó jó otthont kaphat egy vidéki egészséges, tisztaság szerető, megbízható szerénygényű 50 év körüli mindenes házvezetőnő egy egyedülálló idős urnál, Rudolf Ulbrich, Alba-Iulia. v T1854

KÜLÖNFÉLÉK

10.000 LEJ kaucióval román, német, magyarul beszélő érettségizett keresztény fiatalember bármilyen állást elfoglal. Cím a kiadóban. (1303)

TÁRSULNÉK mesterkönyvvél bíró művelt, jó szabónővel. Divattermet és műhelyberendezést adok. Cím a kiadóban. (1180)

KERESKEDELMI megbízásokat, jobb cikkeket képvisel, incassót vállal (ju talékra) Biroul Frenkel, Turda. (V4106)

NEMET nyelvet biztos sikerrel, akadémiái és egyetemi anyagot is tanít Székelyné, Str. Iuliu Maniu 4., II. emelet, ajtó 3. (8454)

KÖNYVELESI TANFOLYAM Falk Dezsőnél, Calea Regele Ferdinand No. 34. (8456)

FRANCIA, román fordítást, levelezést és a legújabb módszerekkel (Berlitz, Duden, Schidloff) magánórát, beszélgetést és vizsgára való előkészítést vállal pedagógiai gyakorlattal rendelkező diplomás tanár. Cím a kiadóban. (T1775)

BEJÁRÓT keresek hetenként kétszer egész napra, a többi napokon délelőttre. Wolf, Str. Oăsanu 108. (1353)

VARROLEÁNYOKAT keresek női ruha szalonomba. Kardosné, Cal. Regele Ferdinand 53. (1347)

ITALSZAKMÁBAN a helyi piacon jó vevőkörrel rendelkező ügynök nagy vállalatnál állandó biztos megélhetést talál. Megfelelő jelentkező forgalmi jutalékon kívül fix fizetést és természetbeni lakást élvezhet. Megbízott Vermes ügynökség, Str. Neculcea 2. (1348)

KIADÓ LAKÁS

KIADÓ március 1-ére féregmentes 2x1 szoba, konyha és 1 szoba nyárikonyhával, új sarokházban. Str. Cicio Pop 102. (1306)

NAPOS, kertes szoba, előszoba, konyha, vízvezeték, angol klotz márc. 1-re kiadó. Str. Popa Fărcas 7. (T1871)

LAKÁST KERES

NÉGYSZOBÁS komfortos kertes lakást keresek május 1-re. Regele Ferdinand-uton, vagy közvetlen közelében. Ajánlatot „Biztos pénz” jelígre ármegjelöléssel a kiadóba kérek. (1300)

Rádió

HÉTFŐ, február 6.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádió-híradó, reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárásjelentés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Sport. — 13.40: Lemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Lemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 20: Felolvasás. 20.15: Operett-részletek. 21: Felolvasás. 22: Hírek. 22.15: Lemezek. 23: Hírek. 23.15: Vendég-lőli zene. Hírek külföldről német és francia nyelven. Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, éternd. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. — 13.05: Zongoraszóló. 14.35: Hírek. 14: Szimfonikus zenekar. 15.35: Hírek. 17.15: Diákfelőla. 18.10: Cigányzene. 18.40: Előadás. 19.10: Zenekar. 19.40: Közvetítés a cserkészszövetség simühelyéből. 20.05: Lemezek. 23.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelveken. 24: Cigányzene. 24.40: Francianyelvű előadás. 1.05: Hírek

3500 munkás nem tudja megszerezni munkakönyvét, mert nincs állampolgársági bizonyítványa

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az ipartörvény előírásának megfelelően, három évvel ezelőtt a munkakamarák bevonták a régi iparendélyeket és munkakönyveket és a törvényes rendelkezések alapján megkezdődött, illetőleg még folyamatban van az új munka- és mesterkönyvek kiadása.

Amennyire simán ment a régi könyvek bevonása, annyi nehézségbe ütközött az érdeklített munkaadóknak és munkásoknak az új szakmai könyvek megszerzése. A legtöbb nehézséget a különféle iratok beszerzése okozza.

A munkakamara csak abban az esetben szolgáltatja ki a munka- és mesterkönyvet, ha a felek eredeti okirattal igazolják állampolgárságukat.

Ez a megszorítás rendkívül súlyosan érinti az érdekelteket, mert még ma is rengetegen vannak, akiknek állampolgársági helyzete rendezetlen.

Körülbelül 3500 szakmunkás és munkaadó van abban a súlyos helyzetben, a kolozsvári munkakamara körletén, hogy nem tudja kiváltani a munka-, illetőleg mesterkönyvét.

Legtöbbjüknek minden jogcímük meg van az állampolgárságra. Itt születettek, itt éltek szüleik, eleget tettek katonai köte-

Rezik Alice

lezettségüknek, rendszeren fizetik adóikat és mégsem tudják állampolgársági jogukat igazolni, mert az összeírás alkalmával nem jelentkeztek a honossági listába való

felvételre, vagy ügyük elintézés alatt van az igazságügyi minisztériumban.

Ezek természetesen a legnagyobb kétségek között élnek,

nem tudják, melyik pillanatban jön olyan rendelkezés, amely a munkakönyvek ellenőrzését írja elő és akkor esetleg állásaikban is veszély fenyegeti őket.

A „hontalanok” érdekében már eddig is több közbenjárás történt. A szakmai testületek ismételtén kérték a munkakamara vezetését, hogy

ne ragaszkodjék az állampolgársági bizonyítvány felmutatásához a munkakönyvek kiadásánál.

A közbenjárás azonban eddig nem járt eredménnyel. Most dr. Lucian Sándor, az országos szakszervezeti tanács jogtanácsosa jelent meg az ügyben kihallgatáson Ralea munkügyi miniszternél és kérte a tulszigoru rendelkezés visszavonását. Lucian dr. azt az előterjesztést tette a miniszternek,

tegye lehetővé, hogy a munka- és mesterkönyvek kiadásánál legyen elegendő a katonai könyvecske, vagy a születési bizonyítvány felmutatása, az állampolgársági bizonyítvány bemutatásától álljon el.

A munkügyi miniszter jóindulattal fogadta dr. Lucian előterjesztését és ígéretet tett arra vonatkozólag, hogy a kérdést kedvezően intézi el.

Péntek este: A csikós

A Lilliomfi és A vén bakkancsos és fia a huszár után most a magyar klasz-szikus népies drámaírás újabb halhatatlan alkotása foglalkoztatja a színház együttesét. Jövő pénteken kerül színre

Szigligeti gyönyörű népszínműve, A csikós, Szerdahelyi József eredeti zenéjével és dalaival. Szabados Árpád gondos és kegyelmes átdolgozásában.

HOOGAN KERÜLT AZ ARANYFOG A LEVESBE?

A vendéglősné szolgálalegény-szerető-jével megölte férjét,

a feldarabolt holtestéből ételeket készített és felszolgált vendégeinek

(ATHEN.) A görögországi lapok mint nagy szenzációról számolnak be arról a borzalmas gyilkosságról, amely Szaloni ki város egyik kis vendéglőjében történt. Xantopolus Joachim ma egy éve még boldog ember volt, vendéglője jól ment és legnagyobb megértésben élt szép és szorgalmas feleségével. A kis vendéglőt, amely a legjobb hírnévnek örvendett, számosan keresték fel híres konyhájáért. Idővel már azt is megengedhették maguknak, hogy szolgálalegényt is alkalmazhassanak.

Arseny Derespetean csinos, fess örmény legény feltékennyé tette a vendéglőt és a vendégek gyakran hangos veszekedés foszlányait hallották a konyhából kiszűrődni. Joachim azzal vádolta feleségét, hogy Arsenyt tulzott figyelemre méltatja, félre teszi számára a legjobb falatokat és a legfinomabb borokat juttatja részére. Néhány hónap múlva Joachim nyomtalanul eltűnt. Felesége az esettel azonnal jelentette a rendőrségnek és kérte, hogy kövessen el mindent hűtlen férjének megtalálására. Az asszony megyőződése szerint férje nem mehetett messzire, mert sem pénzt, sem ruhaneműt nem vitt magával.

A nyomozás napokon keresztül sikertelenül folyt és az sem vezetett eredményre, hogy a nyomtalanul eltűnt Joachim vendéglős fényképét többszáz példányban sokszorosították és szétküldték az összes görög rendőrállomásoknak. A rejtélyt talán soha sem fejtették volna meg, ha a véletlen közbe nem játszik.

Aranyfog a levesben

Egyik fagyos téli éjszakán vendég

tevédt a Joachim-féle vendéglőbe. Levest rendelt, amit a tulajdonosnő kö-zömbösen szolgáltat fel. A harmadik ka-

hangversenye

nál leves után fényes tárgy csillant meg a tányér alján. A vendég kanálával kiemelte és megdöbbenve állapította meg, hogy érv aranyfog. Ő is sokat hallott Joachim vendéglős eltűnéséről és borzalmas gyanu ébredt benne. A levest szó nélkül kifizette, majd eseten a rendőrségre sietett, ahol az esetről jelentést tett.

A rendőrségen eleinte azt hitték, hogy örülttel van dolguk. A feljelentő meggyőző előadása azonban arra készítette, hogy szálljanak ki a vendéglő konyhájába. A házkutatás során a jégsekrényben megtalálták Joachim Xantopolus feldarabolt holtestének több darabját. Az asszonyt a rendőrség azonnal letartóztatta.

Nem panaszkodhatnak a vendégek Kihallgatása során beismerte, hogy férjét ő gyilkolta meg, azután holtestét feldarabolta és mert nem tudva más-keppen eltüntetni, vendégeinek ételt készített belőle és azt felszolgált.

Vendégeimnek nincs miért panaszkodniuk, mert a férjem husát majd nem ingyen találtam fel nekik — vallotta az asszony kihallgatása során.

Arseny Derespetean örmény szolgálalegény és szép urnője a szaloniki börtönben várják további sorsukat

Reuter jelenti:

(MÜNCHEN.) A bajor fővárosban a mult hét csütörtökén rendezték meg a „budapesti bált”, amelyen megjelent Sztójay Döme berlini magyar követ is.

(PRÁGA.) Tegnap minisztertanács volt amely elhatározta az állami tisztviselők fizetésének redukciónát. Az intézkedés a kifizetési hivatalnokokat érinti súlyosan, mert ott a mérséklés meghaladja a 14. százalékot. A magasabb fizetési osztályokban viszont alig haladja meg a 3 százalékot.

(LONDON.) Az angol és a francia rendőrségnek jólszervezett kémhársaságot sikerült leleplezniük. A társaság angol és francia hadititkokat igyekezett idegen nagyhatalom számára megszerezni.

(POZSONY.) Dr. Sidor szlovák miniszter drámát írt, amelyet a Hlinka-gárda tagjai adtak elő nagy sikerrel.

(LONDON.) VI. György uralkodó tegnap magánkihallgatáson fogadta Corbin francia nagykövetet. Tekintettel arra, hogy tegnapelőtt Grandi olasz követ volt kihallgatáson, a két esemény között összefüggést látnak.

(PARIS.) A legutóbb elfogott pénzhamisítók vallomásaiból kiderült, hogy a „vállalkozást” külföldről pénzelték.

(RANGOON.) A sztrájkoló farm-munkások és a karhatalom között oly gyakoriá váltak az összetűzések, hogy az al-királyi hivatal a sztrájkolókat statárium bevezetésével fenyegette meg.

(JERUSZÁLEM.) A haifai városháza ellen földakna merényletet kíséreltek meg, amelyet a hatóságoknak sikerült megakadályozni.

(LONDON.) Bow-street-i rendőrséggel telefonon közölték, hogy levegőbe röptük a laktanyát, miért is annak kiürítését javasolták. Bár a rendőrség rossz tréfát lát a telefonálás mögött, elrendelte a rendőrlaktanyák fokozott őrzését. Későbbi jelentés szerint valóban kísérlet történt az egyik whitechapel laktanya megrongálására, de szerencsére különösebb eredmény nélkül.

(VARSÓ.) A lengyel kormány elhatározta, hogy a különböző európai „zsidótörvények” tanulmányozására speciális bizottságot jelöl ki.

(RÓMA.) Boris bolgár király Rómából való elutazása előtt hosszú magánkihallgatáson fogadta Ciano gróf külügyminisztert.

(NEW-DELHI.) A kongresszuspárt elnökévé Gandhi jelöltjével szemben ismét Boset, az eddigi vezért választották meg. Gandhi e politikai veresége óriási feltűnést keltett.

(PRÁGA.) A nátházjárvány erősen tartja magát. E pillanatban 300.000 ember fekszik a különböző kórházakban és magánlakásokban. Szerencse, hogy a betegség könnyű lefolyású.

(STOCKHOLM.) Dr. Birgkehag svéd orvostanár előadást tartott, amelynek során igazolta, hogy a citromban és narancsban levő C vitamin a legkötőbb ellenszere a tuberkulózisnak.

(KAIRÓ.) Zaki Okasha, dúsgazdag kairói bankár megépítette sirhelyét. A kitűnően berendezett mauzóleum annyira megnyerte tetszését, hogy már életében beköltözött a villannyal és fürdőszobával is ellátott „halotti lakásba.”

(NEWYORK.) A feszült külpolitikai helyzet kinosan befolyásolja a tőzsdét is, amely a mult héten két súlyos „feketénapon” esett keresztül.

(PRÁGA.) A pénzügyminisztérium rendelete szerint a cseh korona eddigi „Kc” jelzését „K”-ra kell rövidíteni.

Rom. Kath. gimnáziumban

Színház

Vasárnap d. u. 3: Lilliomfi (Szigligeti énekes, táncos falusi vigjátékának első olcsóhelyáras előadása.)

Délután 6: Hazajáró lélek. (Hetedszer) Este 9: A vén bakkancsos és fia a huszár. (Harmadszor.)

Hétfő fél 9: A démon. (Harmadszor.) Kedd fél 9: Angyal! vettem feleségül. (Nyolcadszor.)

Szerda fél 9: Paradicsi kisasszony. (Salamon László és Kornis Ottó az Erdélyi Helikon drámapályázatán kitüntetett színműve. Rendező: Gróf László. Erényi Böske, Fényes Alice, Maria Eva, Paál Magda. Gróf László, Kovács György, Nagy István, Mészáros Béla, Tóth Elek, Csóka József, Lantos Béla, Réthelyi Ödön, stb. felléptével. Premier bérlet 23. szám.)

A merénylő diákok tárgyalásának új színdarabja

Letartóztattak 7 szabadlábban levő vádlottat, mert befolyásolni akarták társaikat

Összecsapás a vád és védelem között - Hétfőn folytatják a nagyszabású bűnper tárgyalását

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) 1939. február 4. szombat reggel 9 óra. A Stefanescu Goanga rektor és Gruia detektív ellen elkövetett merénylet tettesének és bűntársainak tárgyalása már második napja tart. Pénteken délután a vádiratot olvasták fel, kihallgatták Atofanie Gheorghe diákok, a terrorcselekmények értelmi szerzőjét és Pop Ioan diákok, Stefanescu Goanga merénylőjét.

A KATEDRÁN AKARTÁK LE- LŐNI A REKTORT

Az utóbbi elmondotta, hogy személyes bosszu vezette a merénylet elkövetésében. Régóta tervezi a merényletet, először a katedrán akarta lelőni a rektort, de később meggondolta magát és másképp határozott. Az elnök megkérdezi, hogy miért akart végezni a rektorral. Pop magyarázni kezd, mire az elnök zárt tárgyalást rendel el, amely a késő éjjeli órákig eltart, majd utána befejezik a tárgyalás folytatását szombat reggel 9 órára tűzi ki az elnök.

A VÉGZET AKARTA, HOGY ÖLJEK

Szombaton reggel elsőnek a merénylet másik tettesét Lascaianu Aurel gazdasági akadémiai hallgatót vezetik elő. — Jó barátom volt Pop. Megbeszéltek a részleteket, a merénylet napján találkozunk az Avram Iancu utcában, ahol lesbe álltunk. Ötörk jött az utcán lefelé a rektor és mellette Gruia detektív. Mikor kettő méterre voltak tőlünk, Pop előrántotta revolverét és lőtt. A rektor összeesett, Gruia detektív feléje ugrott, én a levegőbe löttem. Gruia detektív nekem ugrott. Dulakodni kezdtünk, revolverem elsült, a detektív összeesett. Menekülni kezdtünk. Kiszaladtam a Iorga-uccára, hazamentem és a dolgaimat végeztem.

— Rendesen jártam az órákra, haza utaztam és amikor visszajöttem a vakációról, letartóztattak.

— Higyje el a törvényszék, hogy igazat beszélek. Tudom, hogy a meggyőződésük szerint mi vagyunk a merénylők. Nem is tagadjuk. Saját elhatározásunkból követtük el tettünket, nem felsőbb parancsra. Nem akartam ölni, a végzet akarta, hogy gyilkos legyek. Elkövertük a tettet, vállaljuk érte a felelősséget.

GUMMIKÖPENYES FIATAL- EMBER...

Öt hadbíró, egy ügyész, 10 ügyvéd, mintegy 10 újságíró és kétszázfőnyi közönség árguszszeiminek keresztüztüében gummiköpenyes fiatalember áll. Rövidre nyírt hajából kövér izzadságcsöpek peregnének alá, hangja rekedt, minden második mondatnál harapdálja ajkait, minden mondatát azzal kezdi: In fine... Végeredményben... Nyakán piros sál, lábán poros barna cipő.

A neve Uta Dumitru. A következő vádlott Jól ismeri mindenki, aki újságot olvas. A hajszolt vad, a sötétben bujkáló petárdarobbantó, akiért a merényletet követő feleszmélés napjaiban detektívek és rendőrök serege bolygatta fel Kolozsvár minden zugát, vizsgálta végig az összes gyanús lakásokat, hogy végül is rábukkanjanak egy szalmazsákban, 11 óra óta szegeznek neki a keresztkérdések zuhatagát.

SZÖKÉS AZ ABLAKON ÁT

Az elnök kérdéseire elmondotta, hogy a bombamerényletek értelmi szerzője Atofanie Gheorghe volt. Tőle kap-

ta a petárdát azzal az utasítással, hogy Dumitrescu Ioan nevű társával azt a Distribuția benzín- és petróleumlerakat telepen dobják el. Atofanie ezalatt a gázgyárat indult Beju Stefan kisérében felrobbantani. Ő és társa az esti órákban meg is jelentek a Distribuția telepe előtt, de mivel még igen sokan jártak a környéken, jónak látták a terüket elhalasztani. Egy órával később meg is gyújtották a petárdát és behajították a telepre, azután pedig sietve eltűntek.

Két nap múlva keresték lakásán a rendőrök. Nem tudták elfogni, mert az ablakon keresztül megszökött, néhány napig egyik diáktársánál lakott, majd Pedig Mesarosiu Alexandru Pasteur-intézet szolgához költözött. Ez alatt az

Állításainak ellenőrzéseképpen elővezetik Maniu Aurelt. Elmondja, hogy üzenetet kapott, hogy találkozzék valaki, aki a Mihai Viteazul téren almat fog enni. Nem tudta miről lehet szó, de elindult a találkozóhely felé. Utközben valaki hátulról vállára tett kezét. Hátra nézett: Andritoiu Ioan legionista volt.

— Jól lőttek? — kérdezte tőle.

Aztán választ nem várva eltűnt a tömegben. Semmi fontosságot nem tulajdonított a jelenetnek, nem jutott eszébe, hogy a rektor ellen elkövetett merénylettel hozta volna összeköttetésbe. Ujjával találkozott, de nem adott át neki semmi csomagot.

— Adtál át neki röpiratokat Uta? — kérdezi az elnök.

— Adtam!

— Nem tudok róla, — feleli Maniu. A szembesítés befejeződik, Maniut elvezetik.

Merénylő, akit az állam nevel

A vádlott alaposan belekeveredik az ellentmondásokba. Minden szót kétszer is megmondol, utólag kijavítja vallomását, habozik, az elnök többször rá is olvassa, hogy hazudik. Vallomása teljesen megbízhatatlan. Egy revolverre vonatkozólag faggatják, amelyet állítólag ő adott volna Atofanieknak. Azt állítja, hogy találta a revolvert. Elmondja, hogy Mesarosiu lakásán nem érezte jól magát, levelet küldött a szolgáival Costin Ioan klinikai orvosnak, kollégájának, hogy adjon neki valami orvosságot. Az orvos 100 lejt küldött neki és orvosságot egy levél kíséretében, amelyen ez a felirat volt: „Istennel előre.”

Rebreanu védő tesz fel kérdéseket a vádlottnak. Elmondja, hogy egy elemi, mint középiskoláit kitudó minősítéssel végezte. Az egyetemen ösztöndíjat kapott. Nem iszik, nem dohányzik. Szegény családból származik.

NÉMETORSZÁGI UTASÍTÁSRA?

A következő vádlott Andrei Vasile nyugodt, barnakabátos fiatalember. Orvostanhallgató. Az ellene a vád, hogy utasításokat kapott Németországból és kiképzést, hogy milyen módon járjanak el. A nyár folyamán Németországban töltötte vakációját. Mikor hazajött, teljes erővel megindult a legionista mozgalom. Állítólag ő volt az összekötő futár a fővárosi és a kolozsvári szervezet között.

— Tanulni voltam Németországban. Éheztem, koplaltam, hogy külföldre utazhassak és nem azért mentem oda, hogy utasításokat kapjak, — mondotta.

A vádat teljes egészében tagadja,

idő alatt fenntartotta az összeköttetést Atofanieval és terrorista társaival, sőt Atofanie egyik éjszaka nála is aludt.

A MERÉNYLŐ ALMÁT ESZIK

Volt nála egy csomag röpirat is, melytől meg akart szabadulni. Egy másik legionistával Dendea Vasile CFR tisztviselővel üzent csoportja tagjának, Maniu Aurel vasuti szerelőnek, hogy várja meg a Mihai Viteazul téren. Maniu a terrorista szervezetek különleges összetétele alapján, nem ismerte közvetlen felettesét, Uta, úgy, hogy a küldönc útján abban egyeztet meg, hogy az is mertető jel az lesz, hogy Uta lassan sétálva almat fog enni. Sikerült is átadnia a csomagot Maniunak, azután eltávolak.

Jól lőttek?

A VÉGZETES BEJELENTŐ LAP

Tovább folyik Uta kihallgatása. Beszámol tevékenységéről és bujdosásáról. Elmondja, hogy gazdája, Mesarosiu eleinte nem tudott arról, hogy őt a rendőrség keresi, csak amikor megtörtént a merénylet és megjelent a lapokban, hogy őt gyanúsítják annak elkövetésével, akkor szerzett róla tudomást. Ajánlotta neki, hogy egy ismerőse segítségével bejelentőlapot szerez neki. Uta belement az ajánlatba és pénzt adott a szolgának, aki megpróbált bejelentőlapot keríteni, de rajtavesztett.

Mint már megírtuk, a rendőrségi tisztviselő, akihez fordult, értesítette a feletteseit akik azt ajánlották neki, hogy látszólag fogadja el a pénzt. Mesarosiu lépre ment, a detektívek lakására mentek kutatni, hogy kinek kell olyan sürgősen a bejelentőlap és rábukkantak az egyik ágyban lévő szalmazsák alatt Uta.

csak diákmozgalomról hajlandó tudni és nem terrorista szervezkedésről.

NYOLCLOVETŰ REVOLVER

A következő vádlott Andritoiu Ioan aki Popnak átadta a revolvert, a mely később Lascaianu kezébe került és Gruia detektív halálát okozta. Elmondja, hogy Pop revolvert kért tőle, anélkül, hogy megmondta volna mire kell neki a fegyver Andritoiunak nem volt revolvere, kölcsön kért tehát egyet Dudur nevű kollégájától, aki át is adta neki a nyolclovétű forgópisztolyt. Ezt adta oda Popnak, de hogy később mi történt a fegyverrel, azt nem tudja.

— Nem érdekelt, hogy mit csinált Pop a fegyverrel? — kérdezi az elnök.

— Nem. Különbösen sem mondta volna meg, hogy mi a szándéka.

Vallomásának ellenőrzésére kihallgatják Dudurt, aki azt vallja, hogy a fegyvert egy munkástól vette, akinek nevét nem ismeri. A fegyverre később engedélyt akart kérni.

KIPATTAN A SZENZÁCIÓ

Andritoiu ellen többek között az az egyik vádpont, hogy az utcán találkozott Maniu Aurel vasuti szerelővel, aki től azt kérdezte volna: — Jól céloztak? Ez azt bizonyítja, hogy tudott volna a merényletről.

Elővezetik Maniut. Nagy meglepetésre visszavonja a délelőtti tett vallomását. Találkozott ugyan Andritoiuval, de az nem mondott neki semmit. Az elnök meglepetten kérdezi:

— Délelőtti azt vallottad, hogy beszéltél Andritoiuval!

— Délelőtti vallomásom nem volt igaz. Az az igaz, amit most mondok.

Negulescu elnök felháborodottan pattan fel:

— Hallatlan az, ami itt folyik. Homlokegyenest ellenkező vallomásokat tesznek itt a bizonyos személyek által befolyásolt vádlottak. Kivel tartózkodott együtt Maniu? — vonja felelősségre az őrség vezetőjét.

— A szabadlábban levő vádlottakkal, — hangzik a válasz.

— Akkor letartóztatottnak nyilvánítom az összes, szabadlábban levő vádlottakat. Minden tekintetben vállalom a felelősséget!

Az ügyvédek nevében Mircea Georgescu, Ciugudeanu Marius, Moldovan Valer tiltakoznak ez ellen és kérik, hogy a vádlottakat hagyják továbbra is szabadlábban. A bíróság határozatalra vonul vissza, majd kihirdeti:

Letartóztatottnak nyilvánít 7 szabadlábban levő vádlottat, a tárgyalás folytatását pedig hétfő reggeli 9 órára halasztja el

— Jámbor bácsi tánciskolájában, ebben a szezonban az utolsó tanfolyam február 15-én kezdődik, melyre iratkozni már lehet.

Letartóztatták a lopással vádolt fiatalembert. A kolozsvári IV. kerületi rendőrség szombaton délután letartóztatta Pop Vasile nagykilódi fiatalembert, akit több lopással gyanúsítanak. Kihallgatása folyamatban van.

Angol követségi tisztviselő Titeanu miniszternél. Bucurestiből jelentik: Titeanu Eugen sajtó- és propagandaiügyi miniszter tegnap kihallgatáson fogadta John sont, az angol külügyminisztériumnak a fővárosi követségéhez beosztott tisztviselőjét.

A fővárosi Goldenberg szeszgyárban a robbanás megölt egy munkást, egyet életveszélyesen megsebesített. Bucurestiből jelentik: Borzalmas robbanás történt szombaton délután a Goldenberg-testvérek Rosetti utcában levő szeszgyárban. A gyár teljes üzemmel dolgozott, amikor a vállalat két munkása: Miculescu Ion és Stan Ion meggondolatlanul égő cigarettával léptek be abba a terembe, amelyben a kárbiddal megtöltött kazán volt. A kárbiddág felrobbant és súlyosan megrognálta az épületet. Miculescu Ion a robbanás ereje a helyszínen megölte, Stan Ioant pedig olyan súlyos sérülésekkel szálították kórházba, hogy kevés remény van felépüléséhez. A hatalmas robbanás nagy riadalmat keltett nemcsak a gyáregépületben, hanem az egész városnegyedben. A hatóságok a robbanás ügyében folytatják a vizsgálatot.

Négymillió lej megkerült a brassói OFA faipari vállalatól ellopott 5 millió lejből. Bucurestiből jelentik: Alfred Paximade, a fővárosi állambiztonsági hivatal főnöke visszatért Chisinauból, ahol a brassói OFA faipari vállalat terhére elkövetett ötmillió kasszafurás ügyében befejezte a sikeres nyomozást. Az ellopott ötmillió lej készpénzből Praximade eredményes nyomozása következtében 4 millió lej megkerült.

3500 lejt és 12.000 pengőről szóló csekket lopott el a zsebmetéző. Vakmerő és veszedelmes zsebvágo garázdálkodott tegnap este a kolozsvári vasútállomás közelében. Az egyik Unirii tér felé haladó autóbusszan Owich Zoltán Mihai Viteazul tér 39. szám alatt lakó kereskedő zsebéből ismeretlen zsebmetéző kilopta 3500 lejt, valamint 12.000 pengőről szóló csekket tartalmazó pénztárcáját. Az érzékenyen megkárosított kereskedő csak miután ki szállt az autóbusszból, akkor vette észre, hogy meglopták, mire azonnal jelentést tett a központi rendőrségen. Az ügyeletes rendőrkapitány intézkedésére széleskörű nyomozást vezettek be, egyben pedig értesítették a magyar hatóságokat is a lopásról, hogy a csekk beváltását megakadályozzák és a pénzért jelentkezőt letartóztassák.

Hová tűnt el az örökbecfogadott lány? Rejtélyes eltűnési eset foglalkoztatja a kolozsvári rendőrséget. Tegnap éjféltájban Pipera Joachim J. Covaciu utcában lakó vasuti nyugdíjas bejelentette a rendőrségnek, hogy Camarasanu Elvira nevű 15 éves örökbecfogadott leánya nyomtalanul eltűnt. A kisleány — nevelőapja állítása szerint — délből rosszkezdűen távozott, hazulról, azzal, hogy egyik Kogălniceanu utcában lakó barátjához megy és esetleg csak este tér haza. Minthogy éjfélig sem tért vissza, gyanút fogott és az esetet bejelentette a rendőrségen, amely bevezette a nyomozást.

Károly királynak köszönheti világhírnevét a magyar újságíró

Miképpen kapott interjút II. Károly királytól Hans Habe és miképpen lett világhíresség belőle

Szerencsés véletlen és még szerencsésebb félreértés története

Az alábbi cikk egy magasraívelő újságírói karrieréről szól. A Hans Habe néven nemzetközi viszonylatokban is ismert politikai riporter tulajdonképpeni neve Békessy János, budapesti származású és fia Békessy Imréné, az ugyancsak kiváló magyar újságíró.

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Hans Habe fiatalember. Nyolc évvel ezelőtt, 1930. elején lépett mindössze az újságíró pályára, mint az egyik nagy bécsi lap riportere. Husz esztendő volt ekkor, fiatal „golyó”, aki azonban bizalommal nézett jövője elé és úgy érezte, hogy ő is tarsolyában hordja a világ-siker marsall-botját.

Hathónapos újságíró volt Hans Habe, amikor a nemzetközi távirati irodák jelentései nyomán egész Európában szétfut a szenzáció híre: II. Károly román király Párisból repülőgépen hazájába érkezett és a régens-tanács kezéből átvette a hatalom gyeplőjét.

Mária anyakirálynét a bajorországi Oberammergauban találja fia hazatérésének híre. Néhány óra múlva a királyné már vonaton ül, hogy minél hamarabb magához ölelhesse ismét trónra került fiát.

Abban a bizonyos bécsi lap szerkesztőségében a főszerkesztő magához hívja a lap legfiatalabb munkatársát, Hans Habet, akinek a világ legtermészetesebb teendőjeként kiadja az utasítást:

— Egy óra múlva induljon és interjúolja meg a román királyt!

Fiatal újságíró nem ismer lehetetlent. Hirtelen utitáskájába dobta legszükségesebb holmijait és elindult.

Bécsből — Bukarestbe

A bécsi pályaudvaron óriási izgalom uralkodott. Mária anyakirályné vonatát várták, aki Bécsen át utazott haza, Románia felé.

Az osztrák főváros állomásvezetője a nagy sietségben már nem tudott különvonatot bocsátani a királyné rendelkezésére, akinek így meg kellett elégednie azzal, hogy szalonkocsiját a menet rendszerű budapesti gyorsvonathoz kapcsolták. Ugyanezen a vonaton utazott Hans Habe, a fiatal magyar újságíró is.

A vonat a magyar fővárosban áthaladva, a menetrend betartásával futott tovább és érkezett meg Bukarestbe, ahol a riporter tanuja lehetett Károly király és édesanyja megható találkozásának.

A továbbiakat úgy mondjuk el, ahogyan azt maga Hans Habe nemrégiben írta:

Egy riporter vallomása

— Forró nyári délután kétségbeesve sétáltam a Calea Victoriei-n. Huszáves voltam, egy szót sem tudtam románul, nem ismertem a városban senkit és éreztem, hogy reménytelenül újságírói karrierem kettőtört. Amint így baktatok az uccán, találkoztam egy bécsi újságíróval, aki elmondja, hogy ő sem ismer itt mást, csak az egyik bukaresti nagy napilap főszerkesztőjét. Ehhez elmentünk, talán tud segíteni rajtunk. Barátom bevezetett a nagy román lap pompás újság-palotájába. Amikor beléptünk a főszerkesztő szobájába, bekövetkezett az a nagy véletlen, amelynek jelentőségét csak később ismertem fel.

— C'est Monsieur Habe — mondotta kartársam, amikor bemutatott a főszerkesztőnek. — Ez Habe ur, aki Öfelsége vonaton érkezett.

— A főszerkesztő valósággal elolvadt. Ki lehet ez az idegen újságíró, aki a királyné vonaton utazott? Később eszméltem rá, hogy az a kitűnő főszerkesztő azt hitte, hogy én a királyné kíséretében érkeztem. Pedig a bécsi kolléga nem hazudott. Valóban Öfelsége vonaton érkeztem, csak éppen pár száz más egyszerű utas társaságában. Én azon-

ban megértettem a véletlen értelmét.

— A véletlen az egyetlen törvényes uralkodó — mondotta valaha Napoleon császár.

A felséges protektor

A főszerkesztő Habe urat — aki az anyakirályné vonaton érkezett — el látta a legkülönbözőbb ajánlólevelekkel. Minden levélben meg volt említve, hogy Habe ur a királyné vonaton érkezett. Ettől kezdve már magam is csak így mutakoztam be az ajánlólevél alapján a királyi kabinetiroda főnökénél is. A király Öfelsége éppen arra való tekintettel, hogy a királyné vonaton érkeztem, kitüntető kedvességgel, azonnal fogadott. Negyedórás interjút adott. És amikor este telefonáltam a szerkesztőségnek és diktáltam a király első nyilatkozatát, már annyira megszoktam a bemutatkozás új formáját, hogy főszerkesztőmnak is azt mondtam:

— Itt Hans Habe beszél. Aki Öfelsége a királyné vonaton érkezett.

— Az interjú bejárta az egész világsajtót. Ennek a véletlennek köszönhettem, hogy úgynevezett nemzetközileg is ismert újságíró lettem — fejezi be érdekes vallomását Hans Habe, a világjáró és méltán világhírű magyar riporter.

Szemben a világpolitika sztárjaival

Hans Habe neve ma már fogalom a nemzetközi sajtóban. Ahol valóban „nagy” dolgok történnek, ez a fiatal, mindössze 28 éves újságíró mindenütt ott van.

Az ő cikkei nyomán járta be a világsajtót Kerenski-nak, az orosz forradalom első nagy vezérének nyilatkozata is, amelyet Páris egyik külvárosában, Passyban adott a riporternek.

Hans Habe csodálatos szimatjával valahogy mindig megérzi a történelem szelének fuvallatát. Mindig tudja, honnan fúj a szél és vajon vihart jelez, vagy derűs, napos reggelre van kilátásunk.

Sir Austen Chamberlain-nel akkor csinál éppen interjút, amikor a nagy angol államférfi életének főműve, a locarnói paktum éppen összeomlott, mert akkor foglalták el Hitler vezérkancellár csapatai a rajnai demilitarizált zónát.

Barthou-val, a szerencsétlen véget ért francia külügyminiszterrel 1934. tavaszán köt közelebbi ismeretséget interjú kapcsán Hans Habe, amikor a francia diplomácia már ráébredt a tényleges helyzet ismeretére. Barthou akkor közéleti pályafutása egyik legnagyobb eredményének azt ismerte el, hogy

1913-ban az ő javaslatára vezették be a francia hadseregben a hároméves katonai kötelezettséget.

— Ez az utolsó alkalom — hangoztatta a riporter előtt a külügyminiszter, — hogy a háború ellen a fegyverkezéssel védekezzünk.

Dollfuss bizakodó

Dollfussal, a kistermetű osztrák kancellárral 1934 februárjában találkozott Hans Habe. A kancellár akkor még nem sejtette Ausztria jövő sorsát, ahogy saját sorsának véres árnyékát sem látta maga felett lebegni. Dollfuss bizakodó és derűlátó volt.

— Ausztria függetlenségéhez semmi kétség sem férhet — mondotta — mivel nemesak a nagyhatalmak nincsenek ellenünk, hanem ma minden európai állam képes volna háborúba szállni Ausztria önállóságáért.

1934 július 25-én Dollfuss Engelbert, Ausztria kancellárja az összeesküvő Planetta golyóitól találva anélkül lehelte ki lelkét, hogy kérésére gyóntatópapot hívtak volna hozzá.

1935 április 22-én, husvét napján Ottó királyfi nagybátyját, René Bourbon pármái herceget interjúvolta meg Hans Habe, noha a herceg ausztriai tartózkodásáról néhány egészen beavatott monarchistán kívül senki sem tudott. A riporter ama kérdésére: milyenek a monarchia kilátásai Ausztriában, a herceg a következőket mondotta:

— Azt hiszem, ezek a kilátások egyre növekednek. Persze, csak olyan monarchiáról lehet szó, amely nem egy osztály privilégiuma. Ideálom és ideálunk az északi monarchiák, ahol a szociáldemokraták és monarchisták... Voltam Bécsben és meglátogattam a várat és Schönbrunn. Ott megkért rá. Végtelenül a Burgon és Schönbrunn. Persze anélkül, hogy valaki felismert volna...

Csak nyolc év telt el azóta, hogy Hans Habe, huszáves újságíró vonatra szállt, hogy elinduljon Románia és ezzel egyidejűleg a világhírnév felé. Nyolc év, de néha azt hisszük, hogy évtizedek teltek el azóta...

— A Práter titkatos vendége. Valahányszor a bécsi Práter egy-egy épületét lebontják, mindig megjelenik egy ur, hogy emlékeket gyűjtsön magánmuzeuma számára. Ez az ur nyugalmazott főiskolai igazgató és már szép gyűjteményt szedett össze a régi Práter maradványaiból. Gyűjteményében van többek között 12 vurstli a régi báb színházak idejéből. Gyűjteménye már több mint tízezer darabra rug.

Igaz mese

a fényképezőgépről

Megható történet játszódott le a minap a budapesti Andrassy ut egyik nagyobb fényképezőüzletében.

— A főnök urat keresem — lépett be egy jólöltözött fiatalember.

A fiatalembert a főnökhöz vezették, aki bemutatkozott és így szólt:

— Uram! Adjon nekem ingyen egy fényképező gépet.

— Hogyan? — kérdezte a cégtulajdonos. — És kereskedő vagyok és abból tartom fenn a családomat és az üzletet, hogy pénzért vásárolt áruimat eladom és nem ingyen osztogatom szét. Hogy jövök én ahhoz, hogy ingyen adjam önnek a fényképező gépet?

— Annál az egyszerű oknál fogva — mondta nyugodtan a fiatalember, — hogy én egy szegény ember vagyok, ön pedig gazdag.

Az „egyszerű ok” rövid összefoglalása után a jólöltözött fiatalember így részletezte az indokait:

— Uram, én nyolc évig dolgoztam egy irodalmi vállalatnál. Napokkal ezelőtt az új törvények következtében elbocsátottak. Hibámon kívül állástalan lettem. Külföldre akarok menni, de csak egy nyelven beszélek, magyarul. Élnem kell, tehát egy megoldás maradt számomra, hogy fényképezek oda-kint. A fénykép minden nyelven beszél. Ezelőtt két pillanattal támadt ez az ötletem, itt, az ön kirakatát előtt. Pénzem nincs, hogy vegyek gépet, önnek pedig módjában van, hogy most segítsen rajtam.

A kereskedő gondolkodott.

— Ha majd külföldön el tudtam helyezkedni, lesz pénzem, megküldöm a fényképező gép árát.

— Tessék! — mutatott most már gondolkodás nélkül a kereskedő az üzletben felhalmozott gépek felé. — Válasszon egyet...

A fiatalember, mint aki maga is most lepődött volna meg, mikor a hirtelen elhatározás valósággá vált, halkán és zavartan az egyik 120 pengős gépre mutatott.

— Ott... Az... talán...

— Ez nem fog megfelelni önnek. Vegye inkább ezt. Ez ugyan drágább gép, 180 pengő, de könnyen kezelhető és tökéletesebb munkagép... Jó?... Megfelel?... Tessék, csomagolják be az urnak ezt a gépet...

Most már csak a fiatalember viselkedett zavartan az üzletben. Hóna alá vette a gépet s halk köszönés után megindult az ajtó felé. Mielőtt kilépett, a kereskedő utána szólt:

— Majd elfelejtettem!... Tessék, itt van még két rolni film is a géphez. Filmlemez nélkül nem tud felvételeket csinálni.

A fiatalember zsebre tette a rolnikat, de már nem tudta megköszönni. Némán lépett ki az üzletajtón az uccára...

— Pilóta és telefonoskisasszony egy szigeten. Newyorkból jelentik: Csunya családi pereskedés ért most véget Dodge milliomas fiának hagyatéka körül. Dodge Dániel, a fiatal milliomas szenvedélyes sportrepülő volt és egy kényszerleszállás alkalmával megismerkedett egy fiatal telefonos-kisasszonnyal, akivel csakhamar házasságot kötött. A fiatal pár mézeshegyét a Háromtó egyik szigetén töltötte. Rövid házasságuk azonban csakhamar tragikus végét ért. Egy nap séta közben csomagot találtak a földön és mikor a fiatal férj felbontotta, a csomag, amelyben dinamit volt, felrobbant s leszakította egyik karját. A fiatalasszony csak könnyekben sérült meg és szerencsétlenül járt férjét a csónakhoz vezette, ahol barátai várták. Át akartak kelni vele a tavon, hogy orvosi segítségben részesülhessen, Dodge azonban a borzalmas fájdalomtól esztét veszítve, a tóba vetette magát és már csak holtan húzták ki a vízből. A fiatal milliomas házassága és tragikus halála 1938 nyarán történt és a hagyatékaért egész mostanáig folyt a pereskedés özvegye és apja között. Az amerikai bíróság most a perben az özvegy javára döntött.

MEGSZOKOTT

helyén tisztíttassa ruháit...

a

Ezink-gyárban

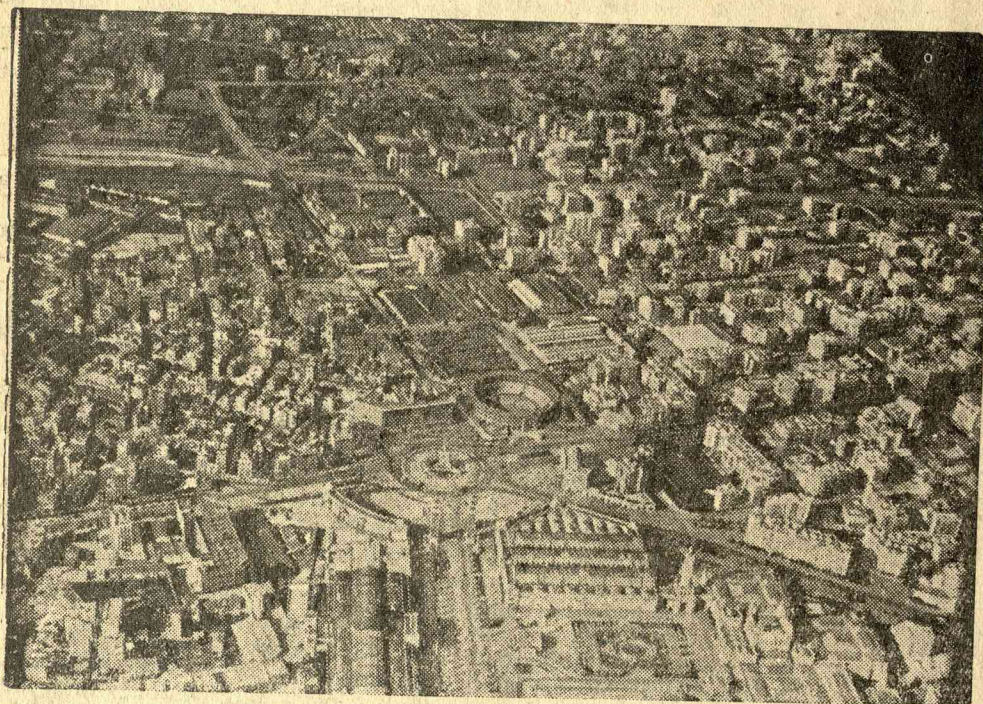

ÜDVÖZLÉS SZERB SZOKÁS SZERINT. Az olasz külügyminisztert a bélyei állomáson ősrégi szláv szokás szerint kenyérrel és sóval üdvöztették.

CIANO OLASZ KÜLÜGYMINISZTER ELHAGYJA BELGRÁDOT. Ciano olasz külügyminisztert rendkívül meleg ünnepségekben részesítették Jugoszláviában elutazása alkalmával is.

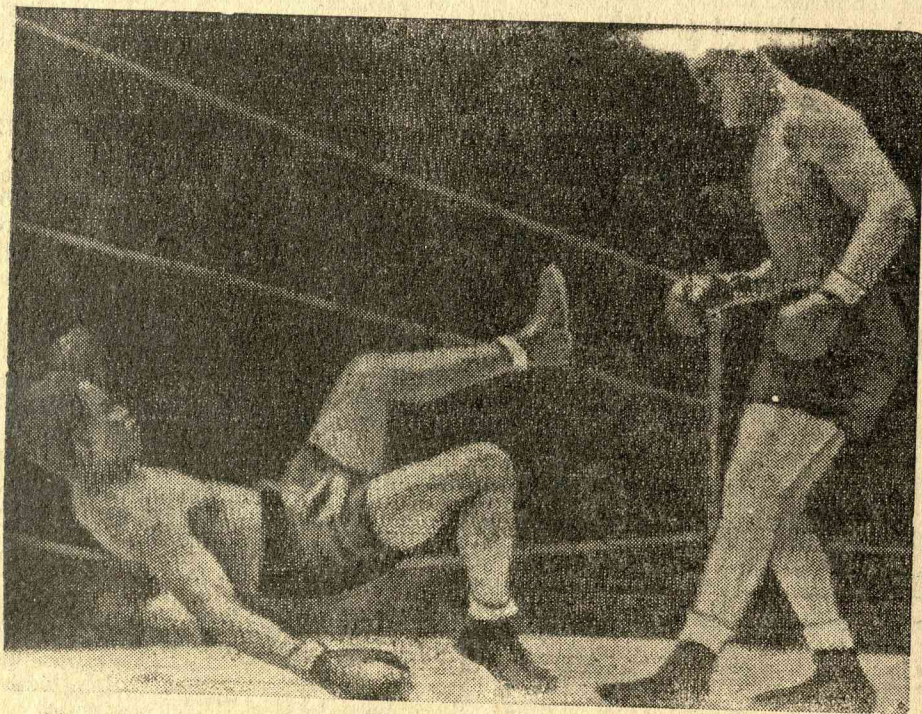
CHAMBERLAIN. Ugyanakkor ez a "dás" esemény feje fölé a kocsijából.

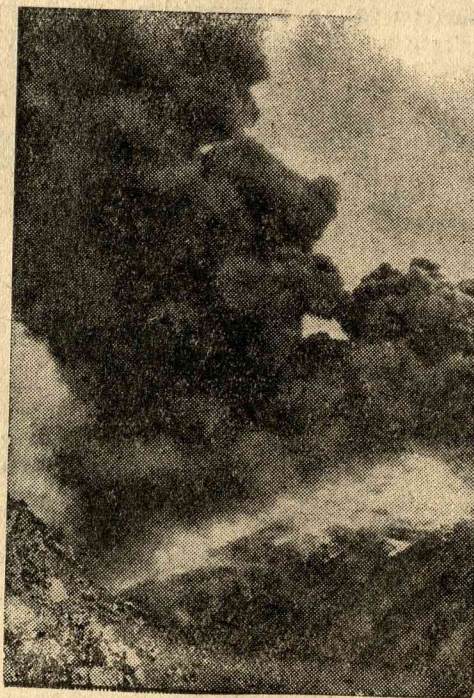
BARCELONA LÁTKÉPE. Franco tábornok csapatai rövid küzdelem után bevonultak a katalán fővárosba, ahol a lakosság óriási lelkesedéssel üdvözölte őket.

HÁLAADÓ ISTENTISZTELET KATALÁNIABAN. Katalánia lakossága hálaadó istentiszteleteken mond köszönetet Franco tábornok győzelméért. Az istentiszteleteket a szabad ég alatt tartották meg.

KIÜTÉS 2 ÉS FÉL PERC ALATT. Newyorkban a néger Joe Louis a világbajnoki eldöntő-mérkőzés során ellenfelét, az ugyancsak néger John Henry Lewist két és fél perc alatt ütötte ki.

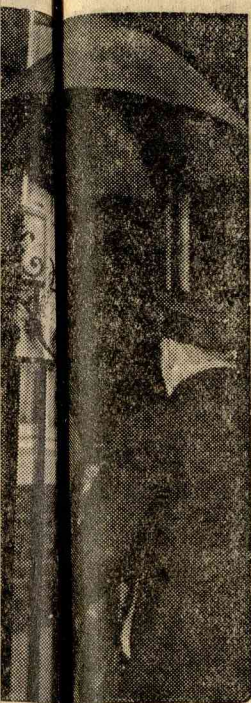

A CHILEI BORZALMAS FÖLDRENGÉS. Chile területén borzalmas földrengés történt, amely egész városokat pusztított el. A földrengés után most a Quizabu vulkán is kitört, amely újabb áldozatokat követelt.

ÖRZIK CHAMBERLAIN HÁZÁT. Az angol történelemben szinte páratlan eset az, hogy a miniszterelnök házat őrizni kell. Most úgy látszik erre is sor került.

AZ ANGLAI MINISZTERELNÖK ELHAGYTA A HÁZÁT.

HAMBURG. Ugyan a brit miniszterelnök, azaz Winston Churchill, a legendás rendőr tartja a fő feladatát, amikor kiszáll a jából.

SAN FRANCISCO ÜNNEPLI TOM MOONEYT. Tom Mooneyt annak idején állítólagos bombamerénylet elkövetése miatt halálra ítélték, kegyelem folytán életfogytiglani fegyházra változtatták az ítéletet. 22 évet ült a börtönben, amikor ártatlansága kiderült és szabadlábra helyezték. Ebből az alkalomból egész San Francisco lakossága az uccára tódult, hogy lássa és ünnepelje a bírói tévedés áldozatának szabadulását.

háló-
Az

FRANCO GYŐZELMES TÁBORNOKAI. Balról jobbra bemutatjuk Asencio, Polchaga és Juan Baptista Sanchez tábornokokat, akik a nemzetieket Katalániában győzelemre vezették.

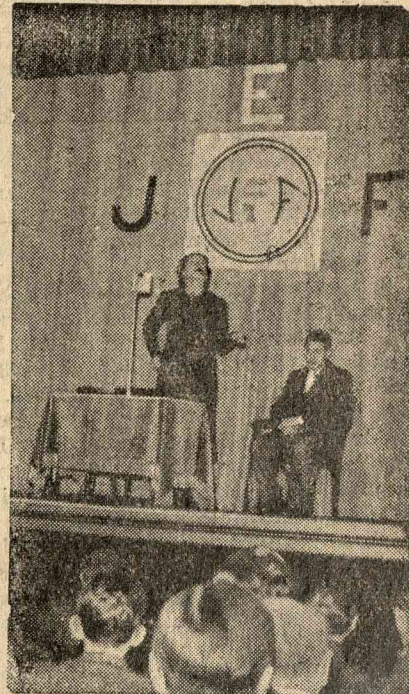

Az aranyéremmel kitüntetett norvég korcsolyázó világ-bajnok. Haenes Engnestangen, aki az idei norvég bajnokságokon a legjobb időket érte el és új 1500 méteres világrekordot állított fel 2 p. 13.8 mp-vel, a norvég szövetség aranyéremmel tüntette ki. A kiváló sportolót verseny közben mutatjuk be.

A brit Cecilia Colledge harmadikban nyerte meg a műkorcsolyázás európai bajnokságát.

RIBBENTROP KÜLÜGYMINISZTER VARSÓBAN. Ribbentrop külügyminiszter varsói útja alkalmából felkereste Rydz Smigly marsallt is. A marsall hosszasan elbeszélgetett a német külügyminiszterrel.

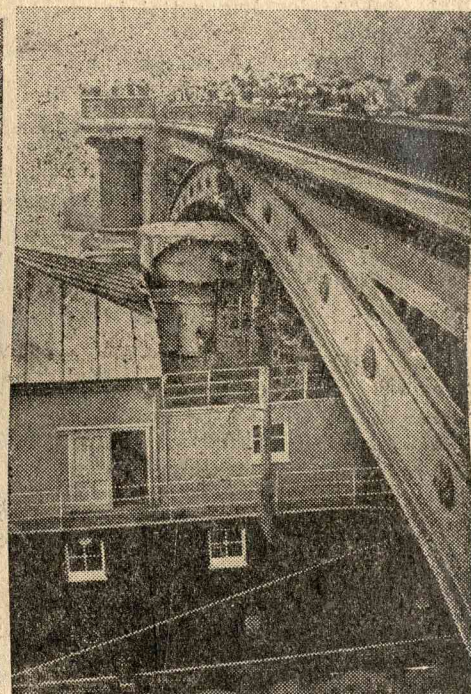
IFJUSÁGI ELNÖK LETT DALADIER FIA. Daladier miniszterelnök 19 éves fiát megválasztották a „Jeunesse de L'empire Français” nevű ifjúsági szervezet elnökévé. Daladier fia az emelvényen, amint hallgatja Titayana irónó beszédét.

AHOL A KOMINTERN MEGBIZOTTAI SZÉKELTEK. A Hotel Colon, ahol Franco tábornok Barcelonába való bevonulása előtt a komintern megbízottai székeltek. A hatalmas szálloda falára Lenin és Sztalin arcképei vannak ki-függesztve.

HÁZASSÁG AZ OLASZ KIRÁLYI CSALÁDBAN. Mária hercegnő és férje, Lajos Bourbon, Parma hercege, akik esküvőjük után a Vatikánban kihallgatáson jelentek meg a pápa előtt.

KUTYASSZORITÓBAN. Az angol haditengerészet egyik hajója, a „President”, vigyázatlanság folytán a londoni Blackfriars hid alá szorult és addig nem is lehet kiszabadítani, amíg a Themse vizállása alacsonyabb nem lesz.

Két zsebkendővel a Holdba

A Brit Bolygóközi Társulat Közlőye azt írja, hogy „e pillanatban már lehetséges a Holdba való utazás”. Csúpan a következő másodrendű akadályok állanak még fenn:

1. Anyagi eszközök hiánya.
2. Szűk látókörű konzervativizmus.
3. Nevetséges értetlenség.
4. Megfelelő üzemek hiánya.
5. Időhiány.

A fentemlített társulat és lap kizárólag a Holdba való utazás problémáival foglalkozik. Elnöke A. M. Low mérnök és kísérleti fizikus. A közlő fedőlapján holdrakéta képe látható.

A lap cikkei részletes utasításokat közölnek arra nézve is, hogyan kell felkészülni és mit kell az embernek magával vinnie, ha a Holdba akar utazni.

— Az utazás előtt — mondja a lap — az astroanutának speciális gyakorlatokat kell végezniük és különleges diétán kell élniük, mely megadja testüknek a háromheti utra szükséges proteinek.

A holdutasok az uton csak tejtermékekkel és szárított gyümölcsökkel táplálkoznak. Igen kevés csomagot vihet magával a holdutas, például mindössze két nagyobb zsebkendőt. A körültekintő gondosságra jellemző, hogy „nagyobb mennyiségű papírpénzt” is magukkal kell vinniük, arra az esetre, ha a Földre visszatérve „barbár vidéken” szállnának le. (Ugy látszik, a bolygóközi társulat vezetői azt hiszik, hogy a papírpénzt a „barbár vidékeken” is méltányolják.)

— A Csendes óceán kék szalagja. A Nippon Yusei Kaisha nevű japán hajózársaság körlevélben tudatta az illetékesekkel, hogy bekapcsolódik a Csendes-óceán kékszalag versenyébe és e célból két darab 27.000 tonnás személyszállító gőzöst épített. A szakértők azt állítják, hogy e hajók sebessége oly nagy, hogy azt tulszárnyalni a mai technikai berendezésekkel — lehetetlen.

— Perlavina a Lesseps-film miatt. Párisból jelentik: Eugénia francia császárné unokája perrel támadott meg egy filmet és követeli betiltását. Már december óta játszik a kérdéses filmet egyik párisi nagy filmszínházban és a különös per nagy érdeklődést keltett a párisi közönség körében. A film címe Szuez és hőse Lesseps, a szuez csatorna építője. Casa Fuerte márkiné, Eugénia császárnénak, III. Napoleon feleségének unokája azt a kifogást emelte a film ellen, hogy nagyanyját becsületében sérti, amennyiben a császárné a filmben mint Lesseps kedvese szerepel s ezenkívül őt állítja be a film az 1851 december 2-iki államcsíny felbujtójának is. A márkiné pere most a párisi előkelő szalonok legfőbb beszédtemáját képezi. Mint már jelentettük, a filmet Lesseps lezárazottai is perrekel támadták meg.

— Cukros vízzel tetszés szerinti ideig lehet rögzíteni a hajbodoritást. New-yorkból jelentik: Gullaroff híres hollywoodi női fodrász hosszú kísérletezés után csodaszert talált fel, amelynek segítségével tetszés szerinti ideig lehet a hajbodoritást rögzíteni. A szer egyszerű langyos víz, amelyben kávéskanálnyi kristálycukrot olvasztunk fel. A cukorvizet a hajra mintegy láthatatlan lakkréteggel vonja be és szoborszerűen megmerevíti a fürtöket.

— A szovjet keze messze ér. Haiti köztársaságát néger köztársaság fővárosában a hatóságok egy nagyszabású összeesküvésről rántották le a leplet, amelynek célja a szovjetrendszer kiáltása lett volna fegyveres segítséggel Port-au-Princeben őt szenátort letartóztattak, két kommunista újságot pedig beszüntettek.

— A világ legnagyobb vízesése. Londontól jelentik: Zahl dr., a schenectadyi Haskins-intézet tudósa, Brit-Gujana nyugati határvidékén, a Roraima környékén felfedezte a világ legnagyobb vízesését, amelynek víztömege 500 méter magasságból zuhan a mélységbe, azaz majdnem tízszer olyan magas, mint a Niagara.

Kiss József ismeretlen versei és levelei

„Boldog lennék, ha elnyerhetném a temesvári zsidó hitközség jegyzői állását”

(TIMISOARA-TEMESVÁR.) Kiss József, a kiváló magyar költő, 1876 és 1882 között Temesvárott lakott. Állásban volt a zsidó hitközségnél, mint jegyző. Nem volt könnyű az állást elnyernie. Már akkor is protekcióra és jóakaratra volt szükség. Kiss József, mint afféle Litteratus ember, Vuchetich Endre újságíróhoz fordult, aki a hetvenes évek derekán a Temesvári Lapok szerkesztője volt. Az újság az akkori magyar kormány hivatalos szócsöve volt.

Régi, elsárgult levelek kerültek elő a leveles ládából. Ezeket a leveleket Kiss József írta idősebb Vuchetich Endre szerkesztőhöz. A levelekben azonban nemcsak állásról van szó, hanem rendszerint még pártolást is kért valamely kiadandó könyvéhez.

Érdemes beletekinteni ezekbe a fákó levelekbe és belőlük egyet-mást közölni. Ime részletek az 1875. szeptember 20-án kelt levélből, amikor Kiss József Budapesten, az Újvásártér 17. szám alatt lakott. Ezeket írja:

— Kollégális bizalommal fordulok Önhöz, hogy becses figyelmét a pár nap alatt megjelenő „Zsidó évkönyvem”-re felhívjam. Mikor utoljára volt szerencsém találkozni Önnel, ígértem alkalmilag egy tárcára valót, azt hiszem, hogy rövidesen azon kellemes helyzetben leszek, hogy a szép szót be is válthassam.

Ebben a levélben nem ír Kiss József a temesvári állásról semmit, azonban hivatkozik itten tartózkodására. Akkor személyesen járt el az állás elnyerése érdekében.

1876 elejéről való egy másik levél. Ebben a három oldalas levélben részvétet fejezi ki Vuchetich szerkesztőnek apja halála fölött és megemlékezik róla, hogy neki tizenöt esztendő előtt halt meg az édesanyja, akit még most is gyászol. A levélben közöl egy verset, melyet Tóth Edéhez írt.

Ez a jeles színműről éppen aznap halt meg, amikor a pesti színházban egyik vigjátékát játszották. Kiss József verse így szól:

Kicsordult könnyönk a kacaj miatt
S te halállal víttál azalatt.
Darabodnál mulattunk szerfelett
S te számláltad a kinos percekét.

Felzugott a taps dörgedelmesen,
Jött a rendező: „Szerző nincs jelen!”
Mikor lesz hát, ó, mikor? Tudja ég,
Műved egész, csak pályád töredék.

A levélben megint megjelenő könyvéről írt amelynek szedése már megkezdődött. Pénz kellene a nyomda számára és ezért el kellene még vagy huszonöt előfizető. Azt kérdezi, hogy Temesvárott remélne lehetne-e ezekre és mikor kaphatja meg az előfizetési pénzeket?

Az 1876 április 4-én írott levél erősen foglalkozik a temesvári hitközség jegyzői állásával és megjegyzi Kiss József:

— Ha ezt elnyerhetném, anyagi állapotom egyszerre váratlanul megjavulna, hosszú küzködés után valahára zöld ágra vergődhetném. Azután áttér a protektoraira:

— Innen Pestről nagytekinélyű férfiak a legszeretetteljebb módon tesznek lépéseket érdekemben. Gyulai Pál holnap reggelre ajánlólevelet készít Ormos Zsigmond főispán urhoz, talán Pulszky Ferenc is tesz valamit. Szóval minden befolyást mozgásba hoztam. Ha sikerül, édes komám, ez esetben még közelebbi érintkezésbe jutunk. Tözsomszédok leszünk és annyi nyomorgás és hányattatás után végre megpihenhetek. Édes barátom, ha ön, mint Temesvárott tekintéllyel, ismeretsséggel, befolyással bíró ember, bármely irányban érdekemben valamit csak tehet, csak a kis keresztfia jóvoltát fogja előmozdítani. Az esetben, ha az állást elnyerem, az ön információi, ajánlatai meglehetősen fontosak lesznek számomra.

A levél megértéséhez tartozik, hogy Kiss József, a nagy bohém, Ottó fia születésekor a temesvári szerkesztőt képletesen felkérte a komaságra és azt tartotta is.

A sok protekció eredménnyel járt. Kiss József elnyerte az állást és Temesvárra költözött. Akkorára azonban már Vuchetich Endre elköltözött. Az történt ugyanis, hogy a szerkesztő, aki keményakaratu, karakán legény volt, kifogásolta a kormány valamelyik intézkedését és másnap reggel a kormány párti újságban harsányhangú vezércikkben nekiment a kormánynak. Erre aztán rögtön felmentették állásából, mire a torontálgyeji Modosra költözött, ahol megnyitotta ügyvédi irodáját.

Kiss József jól érezte magát az állásban eleinte, de nemsokára megint beköszöntöttek a gondok, mert a poéta nem tudott a pénzzel banni. Nosza hát, újabb verskötetet adott ki és 1881 március 2-án Temesvárott kelt levelében nagy csomó előfizetési felhívást küldött Vuchetich Endre címére és megjegyezte:

— Mutasd meg, hogy ki a legény a csárdában. Ha kevés az előfizetési felhívás, még kiadhatok, ha parancsolsz. Van annyi, hogy esetleg egy hétig fűthetek vele.

Vuchetich Endre, az egykori lapszerkesztő, majd ügyvéd, valamint Kiss József már rég elmentek oda, ahol már nem bántják őket a földi gondok. De az elsárgult levelek megmaradtak és felidéznek régi emlékeket...

Ifjabb Kubán Endre.

„Marie-ért tettem, érte a pokolba is elmegyek”

(TOULON.) Megirtuk, hogy a touloni katonai törvényszék halálra ítélte Marc Aubert sorhajóhadnagyot, a „Vauquelin” torpedóromboló naszád parancsnokát, mert rábizonyult, hogy a francia haditengerészet szigorúan őrzött titkait elárulta idegen hatalomnak. Barátnőjét, aki az árulásra vitte, Marie Jeanne Maurelt 3 évi börtönrre ítélték.

A nagyszabású kémkedési per tárgyalása zárt ajtók mögött zajlott le, de a kiszivárgott részletek teljesen elegendők annak megvilágítására, hogyan került a fiatal sorhajóhadnagy a lejtőre, miként vetemedett arra, hogy a szeptemberi nemzetközi válság idején feltett haditiúkokat áruljon el.

Aubert sorhajóhadnagyot mindössze 26 éves korában sujtotta a haditörvényszék halálos ítélete. 1912-ben Észak-Franciaországban született, jómódu szülők gyermeke volt. Már kora fiatalaságában a tengerészet iránt érzett hajlamot és mikor 20 éves korában katonai szolgálatra bevonult, a haditengerészethez kérte beosztását. Szívós akaratú volt egyre jobban kiművelte magát és 1935-ben aközé az öt jelölt közé került, akiket a bresti haditengerészeti iskolába küldtek tisztiképzésre.

Társai nagyon szerették a jóképű, kisportolt, nyílt tekintetű, barnaszemű fiatal tengerésztisztjelöltet, a barátai, felebbvalói egyaránt ragaszkodó, egye-

Betegsegélyzői-bélyegek

valamint posta-, drogéria, okmány, turisztikai, számla és aviatia bélyegek is a legnagyobb címletekben is állandóan kaphatók a

Str. Regele Ferdinand 59. Dohánytözsdeben

(Régi betegsegélyzővel szemben.)

nes természetűnek ismerték. Mégis ez a derék, tehetséges fiatalember hazául lett. Mint annyiszor máskor, most is nő játsza a végzet szerepét, amely által a fiatal tengerésztiszt lejtőre került.

Brestben egyáltalán nem foglalkozik nőkkel. Nem, mert még régebben beleszeretett egy reneszánsz származású breton lányba, akit egy tánclokaliban ismert meg. A nála valamivel idősebb 27 éves lány, Marie-Jeanne Maurel nem mondható kimondottan szépnek, de bájosságával és kedvességével mégis értette módját, hogy szinte rabszolgájává tegye a fiatal tengerésztisztet.

Az ő kedvéért vetemedik Aubert a kémkedésre. A tervet azonban már együtt főzik ki; Marie Rennesben üti fel tanyáját és ő továbbítja levélben futárral mindazokat az értesítéseket, amelyeket Aubert annak az idegen hatalomnak a kezére akar játszani, melynek ő maga ajánlotta fel szolgálatait. Az árulásért folynak az ezresbankók, 10, 20 30 ezer frankot is kap Aubert és barátnője.

1937 októberében Aubert mint második osztályú sorhajóhadnagy a „Jeanne d'Arc” iskolahajón kapott beosztást, amely világgörüljü utra ment. Ez alatt természetesen, abbahagyta a hírszolgálatot, de mindenre szorgalmasan ügyelt, fülelt és mikor 1938 nyarán visszatért Franciaországba és egyhónapi szabadságra ment szüleihez, busásan értékesítette világgörüljü utja alatt szerzett megfigyeléseit.

1938 szeptemberében a nemzetközi krízis idején állott Aubert ujra szolgálatba és a „Vauquelin” torpedórombolóra osztották be sorhajóhadnagynak. A legnagyobb feszültség idején hajója éppen Toulonban vesztegelt, ahol a fiatal sorhajóhadnagy egy villát bérelt és innen kémkedik, innen juttatja megfigyeléseit az idegen hatalomnak. Itt csap le rá a végzet. Elfogják egy levelet és ennek nyomán eljutnak Aubert-hez, letartóztatják. Ugyanekkor elfogják Rennesben barátnőjét, Marie-Jeanne-t és Toulonba viszik. Mikor megtudja, hogy kedvesét szintén börtönbe vették, a nő mindent beváll.

A bizonyítékok sulya alatt Aubert sorhajóhadnagy sem próbált tagadni.

— Marie-ért tettem — mondotta meg történet feljebbvalójának — ő érte a pokolba is elmegyek.

A haditörvényszék ítélete nem lehetett más, mint árulásért sujtó szokott büntetés: a halál.

A halálos ítéletet — mint megirtuk — végre is hajtották.

— Üzenet az utókornak. Az angliai Warwickshire grófság Nuneaton nevű városában, az egyik bombamentes nyilvános földalatti óvóhely betonboltozatába „üzenetet” falaztak be, mely megmagarázza a jövő nemzedéknek, hogy miért volt szükség ilyen óvóhelyek építésére. Lepecsételt kettős üvegcsőben helyezték el az üzenetet és úgy falazták be, homokkal körülveve, hogy a rezgés következtében meg ne repedjen. — Ezeknek a szigeteknek a népe — mondja az üzenet — ehhez hasonló lyukakat ásott a talajba, hogy megvédje életét a bombáktól és többi halálos eszközöktől, melyeket madarak hoz hasonlóan repülő légi gépek dobálnak le a magasból. Még mindig civilizált embereknek nevezzük magunkat. Sajnáljatok bennünket és vigyázzatok, hogy megfelelő emberek kerüljenek az országok élére.